

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародної економіки
Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

МАТЕРІАЛИ
круглого столу та студентської науково-практичної
конференції

**«ТУРИСТИЧНИЙ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС:
СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

12 квітня 2018 року

м. Одеса

Одеса – 2018

УДК 338.488.2:640.4

L 83

P 58

*Рекомендовано до видання Вченою радою факультету міжнародної економіки
Одеського національного економічного університету
(протокол № 9 від 24 квітня 2018 року)*

Редакційна колегія:

Герасименко В. Г. – к.е.н, проф., завідувач кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу ОНЕУ;

Галасюк С. С. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Нездоймінов С. Г. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Семенов В. Ф. – д.е.н., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Лебедєв І. В. – д.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Михайлюк О. Л. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Давиденко І. В. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Іванов А. М. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.

Дане видання містить матеріали круглого столу та тези доповідей учасників студентської науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід на перспективи розвитку для України» (12 квітня 2018 року, м. Одеса).

Крім доповідей учасників круглого столу у збірник увійшли матеріали секцій конференції: «Сучасні тенденції розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Організаційно-економічні аспекти функціонування підприємств сфери туризму та гостинності», «Регіональні проблеми розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом: історія та сучасність», «Використання сучасних інструментів маркетингу в туристичному та готельно-ресторанному бізнесі», «Рекреаційний та екологічний аспекти розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Впровадження інноваційних технологій у сучасному туристичному та готельно-ресторанному бізнесі».

Видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів за спеціальностями «Туризм» та «Готельно-ресторанна справа».

Усі матеріали публікуються в авторській редакції.

Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с.

© Одеський національний економічний університет, 2018

© Колектив авторів, 2018

ГОСПОДАРСТВА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	
Корецький К. О.	
РОЗВИТОК КВЕСТ-ЕКСКУРСІЙ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА НІША КВЕСТ-АТРАКЦІЙ.....	379
Лисяна В. О.	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ БАЗИ В МЕЖАХ АГРОМАРШРУТУ В ОПШНІ.....	384
Мисяк О.М.	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕСТИНАЦІЙ ЕТНІЧНОГО ТУРИЗМУ В ГІРСЬКИХ РАЙОНАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	390
Мушинська Ю. А.	
ГЕОРЕКРЕАЦІЙНІ ФЕНОМЕНТИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ ЯК РЕСУРС РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ.....	393
Никига О. В.	
ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТАЦІОНАРНИХ ПІЗНАВАЛЬНИХ ТУРІВ (НА ПРИКЛАДІ МІСТА ЛЬВОВА).....	396
Павлишина М. В.	
РОЗВИТОК ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ СВІТУ	399
Пилипенко А. О.	
ОРГАНІЗАЦІЯ ОГЛЯДОВОЇ ЕКСКУРСІЇ З МАЙСТЕР-КЛАСОМ.....	403
Пухка А. С.	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	408
Сініцин Г. І.	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ	412
Соболева Н. В.	
АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	417
Чуприна А. С.	
ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ ЯК НАЙБІЛЬШ ПЕРСПЕКТИВНИЙ РЕГІОН ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕНОГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	422
Шашкіна О. О.	
ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ СВІТУ	428

СЕКЦІЯ 4.

УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИМ БІЗНЕСОМ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Бановська К. О.	
СУЧАСНІ ФОРМАТИ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	433
Брянська Н. М.	
УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	437
Васильєва К. О.	
ФРАНЧАЙЗИНГ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ	441
Вілюгіна А. С.	
МІЖНАРОДНІ ГОТЕЛЬНІ МЕРЕЖІ: ПЕРЕВАГИ СТВОРЕННЯ ТА ПРИЧИНИ НЕРОЗВИНЕНOSTІ В УКРАЇНІ	445
Волошина К. В.	
ПРОБЛЕМИ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	449

Сініцин Г. І., 4 курс,
Одеська національна академія харчових технологій
Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри
туристичного бізнесу та рекреації
Добрянська Н. А.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Згідно із Законом України «Про туризм», «держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури і створює умови для туристичної діяльності» [1].

Визначити туристичну галузь одним із пріоритетів соціально-економічного розвитку Одеської області дозволили використання міцного туристичного потенціалу щодо організації туристичних маршрутів, рекреаційних послуг, послуг лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань, а також постійно зростаючий попит зазначених послуг на внутрішньому і міжнародному ринку. Але, разом з тим, аналіз досліджень і публікацій останніх років показує, що туристичне господарство Одеської області в його сучасному стані не є задовільним для розвитку в цьому регіоні потужної туристичної індустрії [2].

Метою даного дослідження є вивчення питомої ваги туристів в розрізі їх типів та динаміки кількості туристів Одеської області.

Іноземний турист – це особа, яка здійснює подорож до іншої країни з певною метою ознайомлення на термін від 24 годин до 1 року.

Внутрішній турист – тимчасовий відвідувач, який здійснює у відвідуваному місці як мінімум одну ночівлю, постійно мешкає у певній місцевості і подорожує з метою туризму в іншу місцевість в межах своєї країни, але поза межами його звичайного проживання на термін, що не перевищує 12 місяців, і що не займається оплачуваною діяльністю в місці тимчасового перебування.

Рис. 1 демонструє те, що у 2000 р. найбільша питома вага туристів приходить на внутрішніх туристів це пояснюється тим, що людей

влаштовував відпочинок на своїй території, оскільки були відповідні умови для відпочинку. 2000 рік відмічається розквітом внутрішнього туризму, оскільки більше половини туристів (58%) відали перевагу відпочинку на території Одеської області. Також іноземці проявляли інтерес до нашої області і питома вага склала 32 %. Найменше - це питома вага туристів, що від'їжджали за кордон, лише 10 %, тому як люди не мали великого асортименту для подорожей та коштів для того, щоб її купити. Отже, зовнішній туризм не користувався великим попитом.

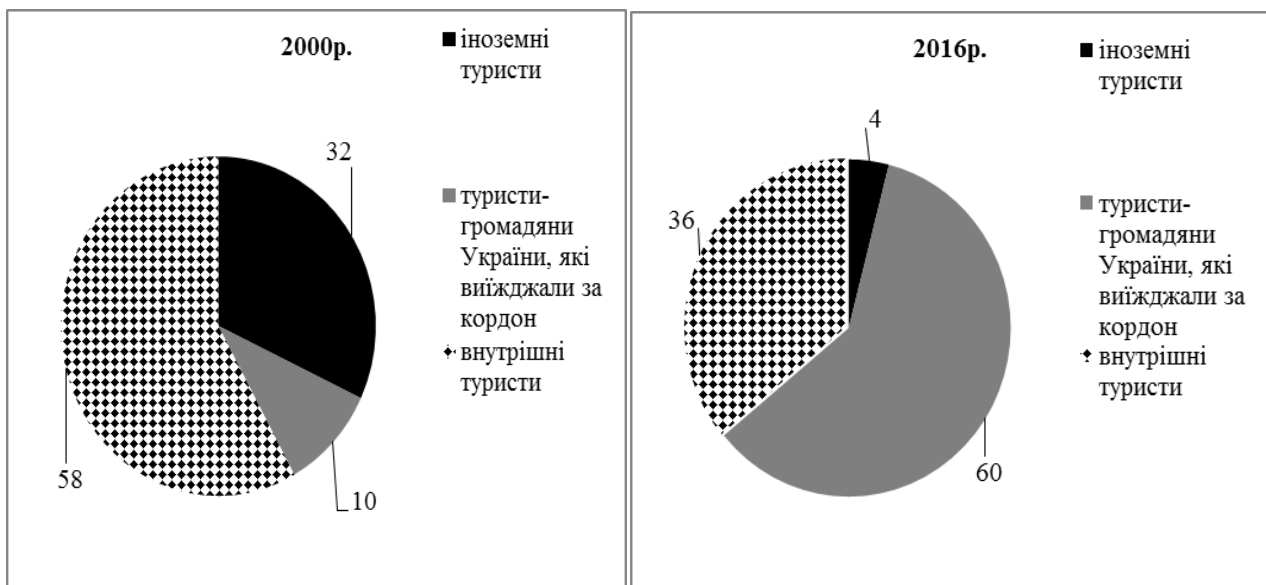

Рис. 1. Питома вага туристів Одеської області у 2000 р. і 2016 р., %[3]

У 2016 році відмічається великий попит серед громадян Одеської області до іноземних поїздок (розквіт зовнішнього міжнародного туризму) – 60 %, тому, як люди вирішили витратити кошти на дорогий та якісний відпочинок в інших країнах. І зовсім протилежна ситуація з інтересом іноземців до українського туристичного напрямку (зокрема і до Одеської обл.) – 4 %, попит іноземних туристів дуже низький. Щодо внутрішніх туристів, їх кількість є на середньому рівні (тобто інтерес до внутрішнього туризму впав, але попит все ще є) – 36 %.

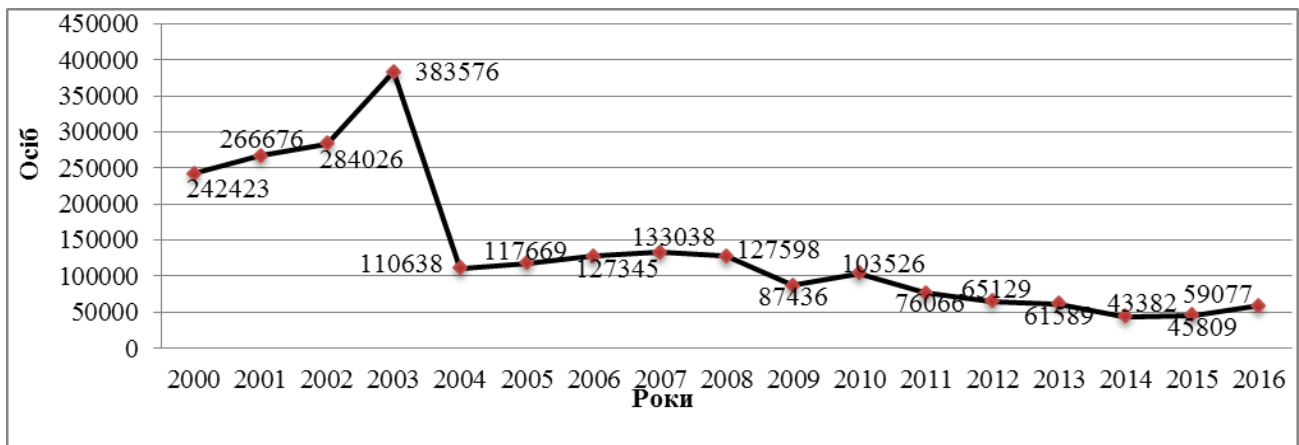

Рис. 2. Динаміка кількості туристів в Одеській області [3]

З 2000 р. до 2003 р. кількість туристів в Одеській області зростала. Як видно з рис. 2, найбільша кількість туристів прибула у 2003 році і становила 383576 осіб. Різкий спад відбувся в 2004 році і кількість туристів склала 110638 осіб.

Основними показниками змін у динаміці є революційні та кризові події: 2004 рік - Помаранчева революція, 2007-2009 роки - фінансова криза, 2013-2014 роки - Революція Майдану. Саме це є причиною спаду активності туризму, а особливо іноземних гостей. У 2004 році спостерігається різкий спад через Помаранчеву революцію і до 2016 р. кількість продовжувала зменшуватися у зв'язку з нестабільною політичною та економічною ситуацією. Кількість туристів прямо пропорційно залежить від економічно-політичної ситуації в приймаючій країні. У 2014 р. почалися терористичні дії на території України, тому спад спостерігався по всій території України і в тому числі в Одеській області, і склала найменшу кількість – 43382 осіб. Після 2014 року йде повільний зріст, туристична ситуація 2017 року дає привід стверджувати про продовження даного процесу.

Кількість туристів, які відвідали Одеську область, зменшилась за період 2000-2016 рр. у 6 разів. Це можна пов'язати з тим, що Україна не є привабливим напрямом для мандрівок європейців у зв'язку з економічними, політичними, соціальними кризами. Для туристів безпека та сервіс – найважливіше.

2016 рік відзначився тим, що представниця України Джамала приймала участь у пісенному конкурсі «Євробачення - 2016», тим самим прославив країну на всю Європу, з урахуванням цього почала збільшуватися кількість туристів. В 2016 р. Одеську область відвідали 59077 осіб [4].

У 2016 цей показник почав активно зростати, через те що країна займається розробкою нових туристичних програм, готуються спеціалізовані фахівці даної галузі, залучаються інвестиції.

Розробка і введення в дію сільського туризму як чинника підвищення ефективності диверсифікації виробництва в сільському господарстві можливо шляхом створення в Одеському регіоні технопарку [5, с. 85-86].

Таким чином, можна сказати, що найбільшого розвитку туристична галузь в Одеській області набула на самому початку XXI століття. На це вказує і поступове зростання туристів загалом, і розвиток внутрішнього туризму, а отже і розвиток туристичної інфраструктури (готельно-ресторанна складова, транспортне сполучення тощо).

Великого занепаду туризм в Одеській області зазнав у 2014 році, з подальшими наслідками і у 2015 році. Перш за все це пов'язано із серйозною політичною, економічною і соціальною кризою України загалом. А також з питаннями безпеки для туристів (через військові конфлікти на сході країни), що є одним з ключових факторів при виборі туристичного напрямку для більшості туристів.

Проте можна зробити позитивні прогнози, щодо туристичної сфери в Одеській області, оскільки бачимо, що кількість внутрішніх та іноземних туристів починає зростати, хоч і малими темпами. Для цього зроблені чималі зусилля з боку як всієї країни, так і Одеської області безпосередньо, а саме: презентація українського туристичного напрямку на провідних міжнародних туристичних заходах (виставки, семінари, конференції), впроваджено міську туристичну програму «Одеса 365 днів на рік» (для популяризації міста

протягом усього року, а не тільки у курортний сезон), розгорнутий фестивальний рух як у місті, так і по області (збільшилася кількість розважальних подій – ярмарок, фестивалів, концертів тощо) для залучення туристів.

Отже, подієвий туризм відіграє значну роль у відновленні туристичних потоків до України і безпосередньо до Одеської області.

Список використаних джерел:

1. Про туризм: Закон України № 124/19-ВР в поточній редакції [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Воробйова О. А. Проблеми та перспективи розвитку рекреаційно-туристичної діяльності в південних районах Одеської області / О. А. Воробйова // Економічні інновації. – 2011. – Вип. 44. – С. 46-56.
3. Статистичний щорічник Одеської області за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.
4. Добрянська Н. А. Реалії сьогодення та перспективи розвитку туристичного бізнесу Одеської області / Н. А. Добрянська, С. С. Стоянова-Коваль, О. В. Ніколюк // Економіка харчової промисловості. – Одеса, 2018.
5. Добрянская Н. А. Финансирование развития диверсификации агропродовольственной сферы / Н. А. Добрянская, В. В. Попович// АПК: экономика, управление, г. Москва. – № 9. – 2013. – С. 82-86.